

Oversættelse

Rigsombudsmanden på Færøerne

lmj

Lagmandens nytårstale 2022

Kære færingar.

For nogen tid siden bragte KVF (Færøernes nationale tv- og radiostation) nyheden om, at der ikke var modtaget en eneste klage over valget. Ingen satte spørgsmålstegn ved optællingen, stemmefordelingen – eller noget andet.

Det gør vi aldrig på Færøerne, uanset hvad valgresultatet er.

På Færøerne er dette en selvfølge. Det er det ikke andre steder.

Vi havde en livlig valgkamp. Mange forskellige holdninger. Mange spørgsmål. Men trods uenigheder var både kandidater og vælgere fuldstændig trygge.

Selvom der var en del tovtrækkeri, formåede vi at være uenige i god ro og orden.

En af grundstøjlerne under vores demokrati er netop, at der er plads til uenighed. Jeg har eksempelvis sagt, at vi ikke kan danne koalition med alle, fordi vi lige nu er uenige om nogle grundlæggende forhold.

Men selvom der er uenighed om noget og det derfor havde været vanskeligt at få en koalitionsaftale på plads, udelukker det ikke samarbejde om forskelligt andet. Ej heller godt samarbejde.

Jeg rækker derfor hermed hånden ud til oppositionen – med et løfte om, at vi vil søge de brede forlig.

For vi har brede forlig om mange forhold, selvom der hersker uenighed om nogle.

Og politik er ikke alt. Selv om vi er uenige politisk, har vi så meget andet til fælles. Så meget andet, som knytter os sammen.

Nu hvor valgkampen er slut, opfordrer jeg os alle til at lægge strid og splid bag os og arbejde sammen, hvor det er muligt.

Et godt eksempel på hvor godt vi kan arbejde sammen, så vi lige før jul, da vi blev ramt af frygtelige jordskred.

I det sekund, det første skred startede, stod folk og organisationer skulder ved skulder og dannede en beskyttende mur omkring dem, der blev ramt.

Oversættelse

Rigsombudsmanden på Færøerne

lmj

Døre blev åbnet. Familier fik husly. Og hjælpen blev givet, inden nogen behøvede at bede om den.

Heller ikke dette er nogen selvfølge. Og det er også en af de værdier, som vi skal værne om og bevare.

Grunden til, at jeg i aften lægger vægt på den stærke tillid og det brede samarbejde, er, at jeg frygter en tendens, som har ramt vores land.

De senere år er jeg stadig oftere blevet forfærdet over folks valg af ord. Tonen i debatten er ofte krigerisk og splittende, og det skaber den opfattelse, at bestemte samfundsgrupper bekriger hinanden. At der er mere, der skiller os ad end samler os.

Jeg frygter, at vi taler kløfter frem i vores samfund, og at det kan medføre uoprettelig skade. For ord har betydning. Ord påvirker individer, grupper og hele samfundet.

Vi ser det i andre lande. Vi aner det også her.

Selv om nogle arbejder med fisk og andre med at helbrede og lindre, kan vi ikke opdele landet i et "Produktionsfærøerne" og et "Udgiftsfærøerne", som vi jævnligt hører.

Selv om nogle har studeret på videregående uddannelser og andre har gået i livets skole, kan vi ikke tale om et "Akademiker-Færøerne" og et "Arbejder-Færøerne".

Og selv om nogle bor i udkanten og andre i hovedstadsområdet, er vores land ikke delt op i et "Udkantsfærøerne" og et "Hovedstadsfærøerne".

For der er kun ét Færøerne. Og det er os alle. Vi har alle værdi for samfundet, og der er brug for os alle.

De falske fjendebilleder, som jævnligt males, er forkerte og fører intet godt med sig. De sli-der tværtimod på den stærke tillid og den stærke omsorg, som vi stadig viser hinanden på Færøerne.

Og vores lille land har brug for en stærk fællesskabsfølelse.

Særligt nu.

For, kære færingar.

Alt tyder på, at vi står på tærsklen til en ny æra. De seneste år har vi haft rekordlav rente, lav oliepris og lav inflation.

Oversættelse

Rigsombudsmanden på Færøerne

lmj

Det seneste år er denne situation ændret markant.

Færøerne er fortsat et af verdens rigeste lande. Eksporten er rekordhøj. Prisen på fisk er god. Erhvervet klarer sig godt, og der er arbejde til alle. Vi er i stand til at stå imod de udfordringer, der kommer.

Men vi kommer til at mærke ændringerne. De kan jo allerede mærkes. Derfor er det så vigtigt, at vi står sammen. At vi arbejder og handler i fællesskab.

For jeg ved, at folk er bekymrede.

I supermarkederne lader vi den dyre leverpostej stå – og tager den billige i stedet. Der slukkes oftere for radiatoren i stuen. Lønkontoen tømmes hurtigere. Der bruges mere på renter, og der er mindre tilbage til dig.

Vi må prioritere, hvordan vi bruger pengene. Også i landskassen.

Men at tiderne har ændret sig, rammer nogle hårdere end andre. Barnabati (hjælpeorganisation for børn og unge) modtog rekordmange ansøgninger om julehjælp. Vi ved, at især enlige mødre søger. Der er registreret rekordmange tyverier – og som noget nyt er det nu dagligvarer, der stjæles. Alt tyder på, at flere nu tager sig et ekstraarbejde oven i deres almindelige arbejde.

Det er klare tegn på, at hverdagen er blevet sværere økonomisk.

Men kære I, der i aften er bekymrede for, hvordan I skal få pengene til at række: Netop hverdagen er vores højeste prioritet. Vi vil gøre din hverdag lettere. Billigere.

Vi færinger godtager ikke, at I og jeres børn går sultne i seng.

Netop det er jo kernen i velfærdssamfundet – at vi, der har muligheden, tager en ekstra tørn for jer, der af forskellige grunde – i en periode – ikke klarer at bære byrden.

Men det kræver, at vi alle står sammen. At vi arbejder sammen.

Og skal vi have et godt samarbejde, kræver det, at vi taler respektfuldt med og om hinanden. At vi ikke skaber splid med ord, der svækker viljen til sammenhold.

Vi har brug for sammenhold. Både her i landet – for at modstå udfordringerne herhjemme – men sandelig også for at stå stærkt i en verden, som lige nu ændres dag for dag.

I Ukraine ser vi ændringerne tydeligst.

Juleaften besøgte jeg KFUK. Mellem gæsterne var syv ukrainere fra Kharkiv. Fem kvinder og to børn – en lille pige og en dreng på omkring 14 år. De var lige ankommet til landet og

Oversættelse

Rigsombudsmanden på Færøerne

lmj

var påvirkede af den lange rejse. Vi fik ikke talt så meget sammen, for den eneste, der talte lidt engelsk, var den unge dreng.

Ved nytårstid sidste år boede de i et frit land. Levede et almindeligt familieliv. Deres nytårsønsker handlede sikkert om det sædvanlige: Et sundere liv, mindre skærm og mere nærvær – eller at tabe sig et par kilo.

Nu – kun et år senere – står de her. Flygtninge i et fremmed land. Nytårsønskerne har i år fået en anden tyngde. En større alvor.

Millioner er flygtet de seneste måneder, og i selve Ukraine er der også millioner af fordrevne, som søger tilflugt i andre dele af landet.

Vi vil allerede i starten af det nye år sende en større del af vores nødhjælpsbevilling til Ukraine.

Og vi fordømmer krigen! Alle skal kunne leve i fred og frihed i deres eget land.

Det tvinger os til at tage stilling. Vi ser nu, at vores ord og handlinger har konsekvenser. Og at vi ingen undskyldning har længere for ikke at melde klart ud. Når det gælder om at vælge mellem rigtigt og forkert, har vi alle et ansvar, uanset hvor små vi er.

Når et land, som vi samarbejder med, angriber et frit naboland, ja, så gør de vores samarbejde vanskeligt. For vi vil ikke være ligeglade. Vi må sige fra.

Det kræver noget at tage stilling. Det koster at forsvare retfærdighed. Men jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at vi også klarer det.

For verden forandres. Og hvor der er forandringer, opstår der nye muligheder.

Landsstyret vil indkalde alle partier for at opnå bred enighed. Vi må stå sammen om et fælles budskab.

Kære færingar

I 2022 mærkede vi, at nye tider er på vej.

Med mod – og forsigtighed – træder vi nu ind i 2023. Udfordringerne ligger foran os, det ved vi, og vi vil løse dem i bredt samarbejde med alle partier.

I et af Hans Andrias Djurhuus' kendte digte står der: "At stå sammen var ej en selvfølge".

Men det har jeg lyst til at udfordre, for jeg har et stærkt håb om, at vi kan stå sammen, når der er problemer. At vi kan holde op med at tale nedladende om hinanden. Og stoppe med at grave dybe kløfter mellem hinanden.

Oversættelse

Rigsombudsmanden på Færøerne

lmj

For tilliden i landet er stor. Der kom ikke en eneste klage oven på valget, selvom nogle selvfølgelig er skuffede over resultatet.

Og når livet rammer nogle af os hårdt, spørger vi ikke, hvor de bor, eller hvad de arbejder med. Nej, vi hjælper. Vi beviser, at der er mere, der knytter os sammen end skiller os. Selv om vi er uenige om nogle forhold, kan vi sagtens samarbejde om andre.

Nu hvor vi træder ind i det nye år, vil jeg udfordre den splittende tilbøjelighed og opfordre os alle til at opbygge et endnu stærkere fællesskab – i stedet for at nedbryde det med vores ord.

Kære færing.

Nu hvor der er ganske lidt tilbage af 2022, ved jeg, at der er forskel på, hvordan vi hver især går det nye år i møde.

Nogle går med lyse forhåbninger, rank ryg og glæde hen mod det, der skimtes i det nye år. De er utålmodige efter, at tiden skal gå hurtigt.

Andre er bekymrede. De kryber sammen og er bange – på egne vegne eller på vegne af nogen, de har kær. De vil standse tiden, så den ikke fører dem mod det, som de frygter.

Vi er også mange, der kunne tænke os at skrue tiden tilbage. At gøre noget om igen eller sige noget andet. At få en sidste samtale – eller et kram. Jeg ved, at mange har mistet, fordi 2022 blev det år, hvor flest mennesker døde på Færøerne.

Lad os huske på dem, der er modløse og som sørger. Lad os vise den særlige færøske omsorg for og medfølelse med dem, som har det svært.

Og lad os samtidig også glædes sammen med dem, som tilsmiles af lykken.

Lad os alle huske at nyde det, vi har – før tiden ændrer det til "det, vi havde".

Vi har kun øjeblikket. Vi har kun hinanden. Så lad os i det kommende år arbejde sammen. Og er vi uenige, ja så lad os være uenige i god ro og orden – med respekt for hinanden.

Godt nytår, alle sammen.

Gud velsigne Færøerne.

Lagmand Aksel V. Johannesen